

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ИНСТИТУТ УПРАВЛЕНИЯ
И СОЦИАЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ**

Кафедра социальной работы и реабилитологии

КЛИМОВИЧ
Злата Анатольевна

**ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ЖЕНЩИН – ЖЕРТВ
ДОМАШНЕГО НАСИЛИЯ**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат психологических наук,
доцент А.А. Колмаков

Допущена к защите

« ____ » _____ 2016г.

Зав. кафедрой социальной работы и реабилитологии

кандидат социологических наук, доцент

_____ Н.Н. Красовская

Минск, 2016

РЕФЕРАТ

Объем работы: 80 листов, в том числе 4 рис., 8 табл., 50 наим. литературы и приложения (3).

Ключевые слова: *домашнее насилие, женщины – жертвы домашнего насилия, виктимность, виктимное поведение, реализованная виктимность, защитные механизмы, самооценка, социально-психологическая помощь.*

Цель исследования: выявление психологических особенностей женщин – жертв домашнего насилия.

Объект исследования – насилие в супружеских отношениях.

Предмет исследования – психологические особенности женщин – жертв домашнего насилия.

Для реализации задач дипломной работы применялись методы исследования: 1) теоретические (анализ научной литературы по проблеме психологических особенностей женщин, перенесших домашнее насилие); 2) метод тестирования (Методика «Исследование склонности к виктимному поведению» О.О. Андронниковой; Методика интегральной самооценки личности (разработана отечественными психологами Ю.М. Забродиным и В.В. Новиковым) «Кто я есть в этом мире»); 3) методы математической обработки данных (качественный и количественный анализ эмпирических данных).

В результате проведенного анализа были получены данные о том, что

1. При анализе виктимности у женщин – жертв домашнего насилия максимально выявлены показатели по шкале «Агрессивное поведение» (12,9), что указывает на склонность женщин – жертв домашнего насилия попадать в неприятные ситуации в результате проявленной ими агрессии в форме провоцирующего поведения. То есть, у женщин – жертв домашнего насилия – не выражено стремление придерживаться принятых норм.

2. В свою очередь, у женщин, не подвергавшихся домашнему насилию, максимально выявлены показатели по шкале «Саморазрушающее поведение» (9,36), что указывает на провоцирующее (для причинения вреда привлекается другое лицо) и самопричиняющее (характеризуется склонностью к риску, необдуманному поведению, зачастую опасному для себя и окружающих) поведение женщин – жертв домашнего насилия; и по шкале «Зависимое и беспомощное поведение» (9,36), что указывает на неспособность женщин, не подвергавшихся домашнему насилию, оказать сопротивление и противодействие преступнику по различным причинам: в силу возраста, слабости, из опасения ответственности за противоправные действия.

3. Виктимность – склонность к агрессивному виктимному поведению Уэмп(82,5); склонность к гиперсоциальному виктимному поведению Уэмп(87,5); склонность к некритичному поведению Уэмп(77,0) и реализованная виктимность Уэмп(131,5) – является ведущей психологической особенностью женщин – жертв домашнего насилия.

РЕФЕРАТ

Аб'ём работы 80 лістоў, у тым ліку 4 мал., 8 табл., 50 наім. літаратуры і дадатку (3).

Ключавыя словы: *хатні гвалт, жанчыны – ахвяры хатняга гвалту, вікцімнасьць, вікцімныя паводзіны, рэалізаваная вікцімнасьць, ахоўныя механізмы, самаацэнка, сацыяльна-псіхалагічная дапамога.*

Мэта даследавання: выяўленне псіхалагічных асаблівасцяў жанчын – ахвяр хатняга гвалту.

Аб'ект даследавання – гвалт у шлюбных адносінах.

Прадмет даследавання – псіхалагічныя асаблівасці жанчын – ахвяр хатняга гвалту.

Для рэалізацыі задач дыпломнай працы ўжываліся метады даследавання: 1) тэарэтычныя (аналіз навуковай літаратуры па праблеме псіхалагічных асаблівасцяў жанчын, якія перанеслі хатні гвалт); 2) метады тэставання (Методыка «Даследаванне схільнасці да вікцімных паводзін» О.О. Андроннікавай; Методыка інтэгральнай самаацэнка асобы (распрацавана айчыннымі псіхолагамі Ю.М. Забродіным і В.У. Новікавым) «Хто я ёсць у гэтым свеце»); 3) метады матэматычнай апрацоўкі дадзеных (як і колькасны аналіз эмпірычных дадзеных).

У выніку праведзенага аналізу былі атрыманы дадзеныя аб тым, што:

1. Пры аналізе вікцімнасці у жанчын – ахвяр хатняга гвалту максімальна выяўлены паказчыкі па шкале «Агрэсіўныя паводзіны» (12,9), што паказвае на схільнасць жанчын – ахвяр хатняга гвалту трапляць у непрыемныя сітуацыі ў выніку выяўленай імі агрэсіі ў форме правакацыйнага паводзінаў. Гэта значыць, у жанчын – ахвяр хатняга гвалту – ня выказана імкненне прытрымлівацца прынятых нормаў.

2. У сваю чаргу, у жанчын, не якія падвяргаліся хатняму гвалту, максімальна выяўлены паказчыкі па шкале «Самаразрушаючае паводзіны» (9,36), што паказвае на якая правакуе (для прычынення шкоды прыцягваецца іншая асоба) і самопрычыняюшчае (характарызуецца схільнасцю да рызыкі, неабдуманых паводзінаў, часцяком небяспечнага для сябе і навакольных) паводзіны жанчын – ахвяр хатняга гвалту; і па шкале «Залежнае і бездапаможнае паводзіны» (9,36), што паказвае на няздольнасць жанчын, не якія падвяргаліся хатняму гвалту, аказаць супраціў і супрацьдзеянне злачынцу па розных прычынах: з-за ўзросту, слабасці, з-за боязі адказнасці за супрацьпраўныя дзеянні.

3. Вікцімнасць – схільнасць да агрэсіўных вікцімных паводзін $U_{эмп}$ (82,5); схільнасць да гіперсацыяльных вікцімных паводзін $U_{эмп}$ (87,5); схільнасць да некрытых паводзін $U_{эмп}$ (77,0) і рэалізаваная вікцімнасць $U_{эмп}$ (131,5) – з'яўляецца вядучай псіхалагічнай асаблівасцю жанчын – ахвяр хатняга гвалту.

ESSAY

Scope of work: 80 pages, including 4 figure, 8 table 50 naim. literature and applications (3).

Keywords: *domestic violence, women – victims of domestic violence, victimization, victim behavior, victimization realized, defense mechanisms, self-esteem, social and psychological assistance.*

Objective: to identify the psychological characteristics of women – victims of domestic violence.

The object of study – the violence in marital relations.

Subject of research – psychological characteristics of women – victims of domestic violence.

Research methods were used for the realization of the thesis objectives: 1) theoretical (analysis of the scientific literature on the psychological characteristics of women undergoing domestic violence); 2) Test method (method of «Study of addiction to victim behavior» O.O. Andronnikova; Methods of integrated self-identity (developed by Russian psychologists Y.M. Zabrodin and V.V. Novikov) «Who am I in this world»); 3) methods of mathematical data (qualitative and quantitative analysis of empirical data).

As a result of the analysis, data were obtained that

1. The analysis of victimization of women – victims of domestic violence as much as possible indicators identified on the scale «Aggressive behavior» (12,9), which indicates the propensity of women – victims of domestic violence get into trouble as a result of the aggression manifested in the form of provocative behavior. That is, women – victims of domestic violence – has not expressed the desire to adhere to the accepted standards.

2. In turn, women have not been subjected to domestic violence, most indicators are identified on the scale of «Self-destructive behavior» (9,36), indicating that the provocative (to harm another person is involved) and samoprishinyayuschee (characterized by a propensity to take risks, thoughtless behavior, often dangerous to themselves or others), the behavior of women – victims of domestic violence; and on the scale of «Dependent and helpless behavior» (9,36), which indicates the inability of women not exposed to domestic violence, to resist and counteract the criminal, for various reasons: due to age, weakness, fear of responsibility for wrongful acts.

3. Victimization – the tendency to aggressive behavior U_{emp} victimization (82,5); propensity to gipersotsialnomu victim behavior U_{emp} (87,5); tendency to uncritical behavior U_{emp} (77,0) and implemented victimization U_{emp} (131,5) – is a leading psychological feature of women – victims of domestic violence.